

Іменем Кліма Ткача : До 45-річчя Перемоги

Друзі Перед вами коротке, але полум'яне життя, по-звірячому обірване оунівцями. Вчитайтеся в ці рядки, вдумайтеся, запам'ятайте, щоб вогонь гніву до недолудків на згасав у вас!» — такими словами розпочинає екскурсію в кімнаті-музеї Кліма Ткача учениця 11 класу Немовицької середньої школи Ярослава Гунька .

Сьогодні ми вам пропонуємо розповідь про поета «червоних громів», громадського діяча Кліма Автономовича Ткача.

Життя, обірване кулею

Знають і шанують пам'ять К. А. Ткача в Немовицькій середній школі. Тут створена і діє кімната-музей, названа його іменем. Не так давно в ній побували на екскурсії нові відвідувачі — учні Сарненської міської школи № 2. В 1982 році — у день 100-річчя від дня народження поета — піонерській дружині школи було присвоєно ім'я Кліма Ткача. Одна з вулиць села названа його іменем.

Сім'я Ткачів, разом з іншими селянськими господарствами з Уманьщини, переселилась на Полісся недалеко від села Немовичі ще в 1893 році. Тяжко було переселенцям. Селяни купили у поміщиці Катерини Баркової 1200 десятин землі, покритої лісами і чагарниками. Викорчовуючи їх, впорядкували поля, побудували хати та інші господарчі будівлі. Так заснували село Катеринівку (назву дали за ім'ям поміщиці). Скоро багато сімей виїхали на Київщину, а Ткачі залишились.

В одинадцятирічного Кліма не було змоги ходити до школи, але потяг до знань, до науки, був великий. Він самотужки навчився грамоті і любов до книги зберіг на все життя.

Коли після Великої Жовтневої соціалістичної революції на Сарненщині була встановлена Радянська влада, Кліма Ткача обрали головою Немовицького волосного ревкому. В цей час він розгорнув активну діяльність по зміцненню нової влади, веде боротьбу по викриттю українських буржуазних націоналістів та контрреволюційних сил, що в цей час активізувались.

В роки панування буржуазно-поміщицької Польщі поміщики та осадники відбирали у поліщуків кращі землі, піддавали поліцейській сваволі. З глухого Полісся лунав могутній голос поета-борця:

**Зі Сходу гряде грізний грім,
Розіб'є в прах тяжкі кайдани,
Це вам розплата буде всім,
Жовтоблакитні, злі тирани.**

Поет налагоджує зв'язки з прогресивною Львівською і Хелмською пресою — газетами «Нове життя», «Сельроб», «Сила», журналами «Вікна» і «Нові шляхи», в яких друкує свої вірші. «Іноді йому доводилось іти пішки аж до Львова,— згадує брат Пилип, - до товаришів по редакції, бо грошей на проїзд не було».

Зв'язок з революційними письменниками - Західної України. Таланом, С. Тудором та іншими мав благотворний вплив на самобутнього поета з Полісся. Клим Ткач написав багато віршів, в яких правдиво відобразив тяжке життя поліщуків. Не всі вони, звичайно, художньо довершені, але проникнуті щирим бажанням допомогти селянам розвинути їх свідомість і стати до боротьби за своє щастя.

Поліція влаштовувала часті обшуки в хаті К. Ткача, під час яких конфісковувала різні видання революційних книг, журналів, газет, а також рукописи віршів поета. Жителі села завжди ставали на, його захист, не давали суддям компрометуючих матеріалів.

Настала золота осінь 1939 року. «Я не пам'ятаю, щоб бачив свого батька таким радісним, щасливим», — пригадує його син. Клим Ткач незабаром взяв участь в організації колгоспу «Червона зірка» в селі Катеринівка.

Та недовго довелось йому жити і діяти під зорею Радянської влади.

Поет глузує з тих, хто допомагав польським осадникам експлуатувати трудящих, твердо вірить у возз'єднання всіх українських земель з Радянським Союзом.

**...А після грому засіяє
Кремлівська зіронька ясна.
І пісня вільна залунає,
Розквітне вільності весна.**

Пам'ять свідчить

(Із спогадів Хорольської Тетяни Пилипівни, рідної племінниці К. А. Ткача).

Про загибель рідного дядька їй повідомила його дружина зразу ж на другий день. Вона розповіла, що вночі до їх будинку під'їхав і віз з озброєними людьми. Кілька чоловік, одягнених в нову військову форму воїнів і Червоної Армії, зайшли в будинок. На грудях висіли біноклі. Клим Ткач відразу запідозрив їх і з тривогою подивився на дружину. На їх запитання він майже не відповідав. І не давав згоди їхати з ними в штаб. Тоді кілька чоловік схватили Кліма Ткача за руки, а останні кинулись до шафи. Тоді всі зрозуміли, що мають справу дійсно з бандитами.

К. А. Ткача вивели на вулицю і підвели до воза. Там уже лежав Ф. М. Карпенко (хресний батько Хорольської Т. П.). Зв'язаних повезли в ліс. На наступний день їх почали шукати рідні, хоч це було дуже небезпечно. Тільки через декілька днів пастухи випадково у воді побачили трупи загиблих. Тіла їх були зв'язані колючим дротом і спотворені після нелюдських катувань.

Не в'януть квіти

В роки громадянської війни у боях з білополяками була тяжко поранена дівчина санітарка, боєць Червоної Армії. В селі Катеринівка молода героїня померла від ран. Клим Ткач разом з односельчанами поховав дівчину в лісі, встановив скромний пам'ятник з п'ятикутною зіркою. Не зважаючи на переслідування польською поліцією, тримав могилу в зразковому стані. Її подвигу присвятив вірш «Невідома санітарка».

... Поруч з пам'ятником санітарці-героїні знаходилась і могила К. Ткача. В 1963 році останки поета були перенесені в Сарни й урочисто похованні на меморіалі солдатської слави поряд з воїнами, які віддали своє життя за Радянську Вітчизну в роки великої Вітчизняної Війни.

Розквітає весна на вулиці Кліма Ткача в місті Сарни. Виросли на ній будівлі РМЗ «Рембудмеханізації», райагробуду, ПМК-66 і ПМК-81, райсільгосп хімії, створено жилий мікрорайон меліораторів.

Про нього нагадує меморіальна дошка на Будинку культури в с. Катеринівка.

Не в'януть квіти на могилі поета «Червоних громів».

Пошук триває

Пошукова група піонерської дружини імені Кліма Ткача Немовицької середньої підтримує зв'язки з Ровенським обласним музеєм комсомольської слави, який прислав до кімнати-музею копії фотографій та рукописних творів К. А. Ткача. Гостем школярів був син Ткача Трифон Климентійович, який приживає в Костополі. Без відповіді покищо залишились учнівські листи до О. К. Кулик, дочки Кліма Ткача, яка живе в Ставропольському краї.

Від імені учнів школи пошукова група звертається до всіх, хто може поділитися спогадами про Кліма Ткача, хто пам'ятає пристрасного співця возз'єднання допомоги їм в пошуку.

Кожного року проводяться традиційні футбольні змагання, присвячені пам'яті Кліма Ткача, серед команд першої ліги району. 26 червня цього року такий турнір відбудеться в селі Немовичі.

М. Мичка